

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)
Білоруський державний аграрний технічний університет (Білорусь)
Університет Північ (Хорватія)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів
Національний інститут стратегічних досліджень
Ужгородський національний університет
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Головне управління Державної казначейської служби України у Полтавській області

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали II Міжнародної науково-практичної
конференції,
присвяченої 90-річчю Університету**

22 жовтня 2020 р.

Полтава
2020

3. World Bank, Electronic resource - Access mode: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>

4. Periodical of the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine, Consensus Forecast "Ukraine in 2020-2021: the consequences of the pandemic" - 2020, Kyiv, №51, p. - 31.

УДК 336.761 (477)

Девадзе Анзор Хемидович,

*кандидат економічних наук, професор, керівник департаменту туризму,
академік академії наук бізнесу Грузії*

Батумський державний університет імені Шота Руставелі (м. Батумі, Грузія)

Скриль Віталія Вячеславівна,

кандидат економічних наук, доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Фондовий ринок в Україні на сьогодні представлений 6 фондовими біржами, що поступово розвиваються та мають тенденцію до збільшення обсягів біржових контрактів за останній час. У світі не так багато країн, яким притаманна така кількість фондових бірж. Проте кількість аж ніяк не впливає на якість послуг, навпаки, призводить до децентралізації попиту та пропозиції на цінні папери, провокує процес маніпулювання цінами на ринку, призводить до встановлення різних правил укладення та виконання біржових договорів [1]. В Україні мережа фондових бірж як система не існує, біржова структура характеризується високою фрагментарністю. Згідно з даними НКЦПФР, за підсумками січня-грудня 2019 року спостерігалася консолідація торгівлі цінними паперами на двох фондових біржах «Перспектива» та «ПФТС», що становило 98,7% вартості біржових контрактів (табл. 1) [2].

Таблиця 1

Обсяг біржових контрактів на організаторах торгівлі з розподілом за видом фінансового інструменту протягом січня-грудня 2019 року, млн. грн.

Організатор торгівлі	Акції	Акції іноземного емітента	Облігації підприємств	Державні облигації України	Облігація внутрішніх місцевих позик	Облігації іноземної держави	Інвестиційні сертифікати	Деривативи	Усього
ПФТС	254,13	22,31	5509,54	108590,73	5,41	44,16	331,65	0,00	114757,94
Перспектива	0,86	0,00	554,50	185602,69	0,00	0,00	0,01	205,18	186363,23
УБ	82,81	3,37	2697,81	1056,04	0,00	0,00	0,14	0,00	3840,18
УМВБ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,36	4,36
Індекс	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
УФБ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Усього	337,80	25,68	8761,87	295249,47	5,41	44,16	331,81	209,54	304965,73

Серед фінансових інструментів за обсягами торгів на біржовому ринку провідну позицію займали державні облигації України (92 %).

За результатами торгів на організованому ринку протягом січня-серпня 2019 року обсяг біржових контрактів з цінними паперами склав 205,75 млрд. грн. Протягом січня-серпня 2019 року порівняно з даними аналогічного періоду 2018 року обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі збільшився на 17,63% (січень-серпень 2018 року – 175 млрд. грн.) [2].

Незважаючи на різницю у стані українського біржового ринку у порівнянні із іншими біржами світу, все ж таки існують позитивні тенденції його подальшого розвитку та ряд проблем, без вирішення яких неможливе успішне виконання фондовим ринком покладених на нього функцій: залучення інвестицій та розподілу капіталу.

Після огляду сучасних тенденцій функціонування фондового ринку України ми виділили найактуальніші проблеми його розвитку: законодавча неврегульованість корпоративного управління; проблема організації фондового ринку; недосконалість депозитарно-клірингової інфраструктури; несвоєчасність, необґрунтованість та часто недостовірність інформації про діяльність учасників фондового ринку України.

Ці проблеми заважають подальшому розвитку фондового ринку України, стримують розвиток економіки, приплив інвестицій, а також істотно обмежують можливості професійних учасників.

Отже напрямами модернізації біржового фондового ринку на сьогодні може бути:

- укрупнення та консолідація в першу чергу, існуючих фондових бірж, що сприятиме формуванню стандартних критеріїв лістингу та формування справедливих ринкових цін за будь-якими фінансовими інструментами;

- зростання ліквідності і прозорості фондового ринку за допомогою збільшення пропозиції фінансових інструментів шляхом запровадження нових боргових інструментів, перш за все біржових та інфраструктурних облигацій, інноваційних структурованих продуктів, продуктів фінансового інжинірингу, зокрема, біржових валютних деривативів та ф'ючерсного контракту на ціну золота;

- активне вдосконалення технологій торгівлі, розвиток Інтернет-технологій, впровадження нових торгових систем та платформ;

- подальше вдосконалення інфраструктури ринку та забезпечення її надійного та ефективного функціонування;

- створення відповідної законодавчої бази з метою забезпечення організаційно-правових засад формування та функціонування фондового ринку;

- вдосконалення державного регулювання та нагляду на фондовому ринку, захист прав інвесторів, забезпечення на державному рівні низки заходів спрямованих на збільшення показника free-float акцій українських компаній;

- створення ринку залучення капіталу для мало- та середньокапіталізованих емітентів (біржового IPO та міні- IPO).

Література

1. Яцюк Г. В. Модернізація торгівельної інфраструктури ринку цінних паперів / Г. В. Яцюк // Фінансова інфраструктура України: проблеми та напрямки розвитку: зб. тез Всеукр. наук.- практ. конф. – К. : Криниця, 2013 – с. 170 – 172.

2. Інформаційна довідка щодо розвитку фондового ринку України протягом січня-серпня 2019 року [Електронний ресурс] // Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ssmc.gov.ua/fund/analytics>.